

OSKARNING UAYLDNING “BAXTLI SHAXZODA” ASARI

Malohat Kurbonboyeva Xudoybergan qizi

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston milliy universiteti xorijiy filologiya fakulteti
va tillarni o‘qitish: ingliz tili yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

E-mail: maloxatkurbonboyeva@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada insoniy fazilatlarining eng ulug‘i bo‘lgan yaxshilik tarannum etiladi. Bu asar qisqa bo‘lishiga qaramay, uning mazmun-mohiyati chuqur ekanligi bilan diqqatga sazovordir, chunki unda butun bashariyat uchun dolzarb masalalardan biri bo‘lgan minnatsiz ezgulik, yaxshilik qalamga olingan. Shu bois bu maqolada o‘z xalqining g‘amini yeydigan, ya’ni hammaga birdek yaxshilik ulasha oladigan shahzoda haykali va unga doimiy hamroh bo‘lgan qaldirg‘och obrazlari orqali bu dunyoda qilingan yaxshilik, garchi uni hech kim payqamasa ham, bashariyatning abadiy baxtga erishishi uchun kafolat bo‘la oladi degan g‘oya ilgari surilgan.

Kalit so‘zlar: shahzoda haykali, qaldirg‘och, yaxshilik, oltin, xalq, qalb, pok vijdoni.

Dunyodagi barcha narsalardan qimmatroq narsa- bu yaxshi yurak, ya’ni yaxshilik qila oladigan yurakdir. Shunday ekan, bu olamda abadiy yashay oladigan birdan- bir narsa ham bu yaxshilik, ezgulikdir. Oskar Uayldning “Baxtli shahzoda”asari ham imkon boricha yaxshilik qilish kerakligi to‘g‘risida so‘z yuritadi. Asar bosh qahramoni shunday ta’riflanadi: “U odamlarning ishonch va umid timsoliga aylangan edi. Yashashdan umidini butkul uzgan, tushkunlikka tushgan har qanday odam unga nigohi tushgani hamon ko‘ngli bir qadar taskin topib, hayotga ishonchi ortardi.” Aslida, bu shahzoda hayotdan ko‘z yumgan va uning yuqoridagi ta’rifi uning haykali tasviri edi. Kunlardan bir kun Misr o‘lkasiga tomon yo‘l olayotgan bir qaldirg‘och biroz

qo‘nim topish uchun shu haykalni tanladi va u haykalning ko‘z yoshlari guvohiga aylandi. Shahzoda yig‘layotgan edi... Qaldirg‘och buning sababini so‘raganda, u hayotini faqat o‘yin-kulguga sarflab, xalqqa zarracha yordam berolmaganidan o‘ksidi, chunki u hozir xalqning og‘ir ahvolda yashayotganligining guvohi bo‘lib turgan edi. Lekin u qaldirg‘och orqali o‘z xalqining hayotini yaxshilay oladi. Chunki haykal ko‘zlari nihoyatda qimmatbaho va Hindistondan keltirilgan durlardan iborat, tanasiga esa sof oltin suvi yugurtirilgan edi. Shuning uchun jajji qushcha baxtli shahzoda iltimosi bilan uning tanasidagi barcha oltin-javohirlarni och-nahor xalqqa olib borib beradi. Shu tariqa qahraton qishda haykal va qaldirg‘och o‘rtasida samimiy do‘stlik kurtak yoza boshladi. Bunda na manfaat va na g‘araz bor edi. Ularning pok vijdoni va bir-biriga sadoqati iliq muhabbat paydo qilgandi. Kunlardan bir kun qaldirg‘och qahraton qish bo‘lishiga qaramasdan sovuq qotmayotganligidan hayron bo‘lganda, baxtli shahzoda unga quyidagicha javob beradi: “Chunki sen ezgu ish qilding-da!”

Bilamizki, agarda kimgadir yaxshilik qilsangiz, qalbingizda beixtiyor iliq his-tuyg‘ularni, baxtni his qilasiz. “Kimki birovga yaxshilik qilsa, eng ko‘p yaxshilikni o‘ziga qiladi, buning uchun mukofot oladi degan ma’noda emas, balki qilingan yaxshilik unga katta quvonch baxsh etadi”,- deydi Lucius Sceneca. Albatta, chunki insonning eng baxtli lahzasi boshqalarga yaxshilik qilgan damlaridir. Asar yakunida qaldirg‘och haykal oldida jon beradi. Baxtiyor shahzoda haykalini esa buzishadi va uning yuragi mavjudligi ma’lum bo‘ladi. Shu paytda Tangri o‘z farishtalaridan biriga: “Menga yerdan eng aziz-u qimmatbaho buyum keltiring”,- deb amr qiladi. Shunda farishta uning huzuriga baxtiyor shahzoda haykalining parchalangan yuragi-yu qaldirg‘och jasadini olib boradi. Yaratgan esa shunday deydi: “Tanlashda adashmabsan. Bu jajji qushcha jannat bog‘imda abadiy sayrab, barcha ne’matlarimdan bahramand bo‘lsin, bu qalbi pok haykal esa oltindan barpo qilingan shahrimda abadiy baxtiyor shahzodaga aylanib qolsin!”

Oskar Uayldning “Baxtiyor shahzoda” asari ertak janrida yozilgan bo‘lib, u kattalar uchun ertakdir. Yaxshilik, albatta, ko‘z- ko‘z qilish uchun qilinmasligi darkor.

La Edrining quyidagi fikri buning yaqqol isboti bo‘la oladi: “Yaxshilik qilganday ko‘rinmang, yaxshilik qiling ko‘rinmang”. Jaloliddin Rumi bu to‘g‘rida shunday fikr bildirgan: “Yaxshilik qil, seni tushunmasa ham... Yaxshilik ulash garchi senga qaytmasa ham! U yerda ham, bu yerda ham yaxshilik urug‘ini ek...U yaxshilikdan barcha bahra olsin. Nimadir uchun yaxshilik qilma. Qalbing pokligi uchun yaxshilik qil! Kimdir yomonlik bilan javob qaytarsa, Alloh oldida sening yuzing yorug‘, uniki emas”. Ulamolarimiz aytganidek, yaxshilik qil, suvga sol, baliq bilar, baliq bilmasa, Xoliq bilar. Shunday ekan insoniyat hech qachon yaxshilik ulashishdan charchamasligi darkor. Buning uchun kumush kerak emas...Boylik ham, oltin ham kerak emas, lekin qalb saxovatli va ezgulikka, iymonga boy bo‘lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. <https://kh-davron.uz/kutubxona/jahon/oskar-uayld-ikki-ertak.html>
2. <https://minikar.ru/uz/inspiration/citaty-i-aforizmy-pro-dobro-chno-takoe-dobro-opredelenie/>
3. <https://vaqf.uz/uz/lists/view/449>